

Pravda ovšem, že mezi manžely může vzniknouti celá řada ryze majetkoprávních nároků (na př. ze smluv tržových, směnných, o náhradu škody a pod.). Než pro tyto nároky jest zcela lhostejno, že účastníci jsou manžely, tyto nároky bývají snad podmíněny svazkem manželským, ale nevyvívají z tohoto právního poměru a nepřicházejí již proto z hlediska § 76 j. n. v úvahu.

Marně snaží se dovolací stěžovatelka popřítí povahu uplatňovaného nároku jakožto nároku ryze majetkoprávního poukazem k tomu, že primerním předmětem nároku jest výživa, kdežto požadovaný peníz jest jen náhražkou tohoto předmětu. Nehledíc k tomu, že žalobkyně sama vyjádřujíc hodnotu výživného v penězích, dává tím na srozuměnou, že výživné hodnotu peněžitou má a tudíž nárok na výživné nárokem majetkoprávním jest, zapomíná žalobkyně, že po zákonném zrušení manželského společenství poskytování naturální výživy, podmíněné společnou domácností, přeměňuje se, nehledě k jinaké snad úmluvě, dle přirozené povahy věci v poskytování výživného v penězích.

Že konečně nemohou pro povahu žalobního nároku padati na váhu okolnosti, podmiňující jeho rozsah (majetkové, pokud se týče výdělečné poměry manžela, potřeby manželky a t. d.), jest samozřejmo a netřeba dále odůvodňovati.

Musela proto dovolací stížnost minouti se s úspěchem.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 14. prosince 1920 R I 1107/20-1.

Dr. Jindřich Fischer.

*Príspevek k § 1. zák. ze dne 2. listopadu 1918 č. 4.
sb. z. a nar.*

Dle žaloby u zem. soudu v Praze podané proti čsl. eráru došel žalobce k plnomocníku čsl. republiky v Budapešti, aby mu dal do uschování 2 lov. pušky, jelikož se obával, že by mu byly na hranicích orgány maďarského státu odebrány. Odevzdání to stalo se dle udání žalobce za tím účelem, aby mu zbraně ty, v příhodné době do jeho působistě — Brna — byly zaslány — žádosti jeho bylo vyhověno a bylo mu dáno potvrzení, že zmíněné zbraně byly odevzdány do uschování úřadu plnomocníka čsl. republiky.

Zemský soud žalobu tu pro nepřipustnost pořadu práva odmítnul, odůvodniv odmítnutí tím, že převzetí zbraní stalo se ve výkonu ochrany zájmů vlastních státních příslušníků, nelze tudíž uschování pokládati za soukromoprávní smlouvu uschovací,

nýbrž posuzovati ji s hlediska veřejnoprávního a spor, na dotčeném skutkovém podkladě vzešlý, není občanskou právní věcí po rozumu § 1 jur. nor.

V r c h n í z e m s k ý s o u d v Praze usnesení prvního soudu z r u š i l a uložil mu, aby, nehledě k odmítacímu důvodu, ve věci samé dále jednal — vycházející z názoru, že právním základem žalobního nároku je především smlouva uschovací (§ 957 obč. z.) po případě smlouva mandátní (§ 966 obč. z.), že tudíž jde o poměr soukromoprávní mezi žalobcem a žalovaným a nezáleží na tom, za jakých okolností a k jakému účelu byla příslušná právní jednání uzavřena, neboť tím se na soukromoprávní povaze smlouvy ničeho nezměnilo. Není tedy příčiny, proč by žalobní nároky byly posuzovány s hlediska práva veřejného, a to ani tenkrát, kdyby bylo pravda, že převzetí zmíněných zbraní zastupitelským úřadem zdejšího státu stalo se u výkonu ochrany zájmu žalobce, jako příslušníka tohoto státu.

N e j v y š š í s o u d dovolací stížnosti strany žalované n e v y h o v ě l. O d ů v o d n ě n í: Nelze o tom pochybovati, že zahraniční legace jsou nejen oprávněny, nýbrž i povinny, chrániti jak příslušníky svého státu, tak i jejich majetek, a nemůže býti ani pochybnosti o tom, že ochrana tato je výkonem jich úřední moci. Ochrana ta vztahuje se pak na majetek tuzemců v cizině, ať jest v držení jeho nebo osoby jiné, tedy i držení legace samé, jak jest tomu v případnosti této. Jde jen o to, zda-li převzetí tohoto majetku tuzemcova do uschování plnomocníka českoslov. republiky v Budapešti zakládá se na veřejnoprávním nebo na soukromoprávním poměru.

Rekursní soud pokládá smlouvu v žalobě tvrzenou a potvrzenkou dotčeného plnomocníka čs. republiky ze dne 15. února 1919 doloženou za uschovací, po případě mandátní smlouvu, o níž rozhodovati přísluší jen řádným soudům.

Nelze pochybovati, že řádným soudům přísluší rozhodovati o soukromoprávních nárocích proti celému státu neb jednotlivým zemím už podle §§ 1. a 74 jur. n. a § 290 obč. z. Než v případnosti této nelze mluvit o uplatňování nároku soukromoprávního. Rozhodna pro řešení otázky, zda ten, který nárok jest nárokem soukromoprávním neb veřejnoprávním, jest jen přirozená a právní povaha a podstata uplatňovaného nároku. Běží-li o vzájemné styky a vztahy jednotlivců jako právních subjektů sobě navzájem naroveň postavených, nutno uznati vznesený nárok za soukromoprávní; jde-li však o právní poměry jednotlivců jakožto příslušníků oněch veřejnoprávních útvarů, v něž dělí se lidská společnost (státu, zemí atd.), tedy o postavení jednotlivců jako

členů podřízených tomuto celku, jsou nároky vzešlé z takových poměrů povahy veřejnoprávní. Dle toho jsou soukromoprávní veškerá majetková práva, pokud jejich vznik není závislý na poměru jednotlivců jakožto příslušníka toho kterého veřejnoprávního útvaru k státu, neb jinému veřejnoprávnímu tělesu. Všude tam však, kde přicházejí v úvahu právní styky státu jako takového k jednotlivým, jemu podřízeným a jeho svrchovanosti podléhajícím osobám, dlužno považovati majetková práva, plynoucí z těchto styků, za práva veřejnoprávní. Při tom nerozhoduje, zda nárok vzešlý z takového poměru opírá se v jednotlivé případnosti o titul, náležející i do oboru práva soukromého.

Z úvah těchto vyplývá, že dlužno považovati shora zmíněné uschování zbraní žalobcových u plnomocníka čsl. republiky v Budapešti za právní poměr povahy veřejnoprávní. Nároky z právních poměrů této povahy proti státu vznesené dlužno uplatňovati dle § 1 zák. ze dne 2. listopadu 1918 č. 4 sb. z. a nař. u řádných soudů a tu je příslušný v první stolici dle téhož ustanovení zemský soud civilní v Praze. Nelze tudíž ve věci té mluvit o nepřipustnosti práva, a jelikož pak žaloba už beztak u příslušného soudu podána, právem vyhověl rekursní soud rekursu žalobcovu a soudu první stolice uložil, aby ve věci samé jednal.

R o z h o d n u t í z e d n e 24. l e d n a 1922 čj. R I 66/22-1.

Schin.

Jednou žádostí lze žádati za rozličné knihovní pořadí několika pohledávek. K povolení poznámky o knihovní přednosti některé pohledávky stačí prohlášení dlužníka resp. majitele hypotéky, učiněné v dluhopise, a netřeba k tomu svolení ustupujícího věřitele.

Krajský soud v T. zamítl žádost, aby poznamenána byla knihovní přednost pohledávce spořitelny v T. před pohledávkou M. Ch. současně zapsanou na základě dlužního úpisu, v němž majitelé hypotéky svolili ke knihovnímu vkladu zástavního práva za tuto pohledávku M. Ch. v pořadí za zmíněnou pohledávkou spořitelny v T.

Rekursu majitelů hypotéky vrch. soud zemský vyhověl, usnesení prvního soudu změnil a povolil, aby zmíněná knihovní přednost byla poznamenána. O d ů v o d ě n í: Prvý soud zamítl návrh na poznámku přednosti jednak proto, že prý postoupení přednosti může se státi jen vkladem nebo záznamem, jednak proto, že není